

লৈশাংথেম অজিৎ

শ্ৰীমতী শ্ৰীমতী লৈশাংথেম অজিৎ ১৯৫৫ চনত অসমৰ প্ৰেমিয়ৰ লীগত খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন।

শ্ৰীমতী শ্ৰীমতী লৈশাংথেম অজিৎ ১৯৫৫ চনত অসমৰ প্ৰেমিয়ৰ লীগত খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন।

শ্ৰীমতী শ্ৰীমতী লৈশাংথেম অজিৎ ১৯৫৫ চনত অসমৰ প্ৰেমিয়ৰ লীগত খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন।

শ্ৰীমতী শ্ৰীমতী লৈশাংথেম অজিৎ ১৯৫৫ চনত অসমৰ প্ৰেমিয়ৰ লীগত খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন। তেওঁৰ প্ৰথম ক্ৰিকেট খেলোৱাৰ বাৰ্ষিকী হৈছে ১৯৭৫ চন।

বী এম মাইনাম্বা

ৰাহৌদোক : মৈত্ৰবাক মণিপুৰদা কৰিগুস্তা নীংশিং খৌৱম নংত্ৰগা মিংনাইৱৰবা, শ্ৰদ্ধাইৱৰবা মীশক অমগী মপোক নুমিৎ পালন তৌবদা ‘অনী থোকপী’ নংত্ৰগা ‘অহ্ম থোকপী’ হায়বা অসি হেজা থোৱৰকই। চমল্প বা-চয়েংনবা কয়া, ঙাইহাক লৈতনা খেংনৱি। কৰি অমুক হায়ৰুগনি, ফ্ৰুঙ পাজ্জিকা খোৎপশিংনসু থবান অনী পানশিন্দুনা একাদসি অনী ফোক্তলৈ। অশেংবা একাদসি নুমিৎতা ঙা চাখোকজ্ৰগা অনীশুৰবা একাদসি নুমিৎতা ঙা হেনবা অদুম য়াই। অসিগুস্তা ময়াম অসিদগী মণিপুৰবু ‘অনীপুৱ’ নংত্ৰগা ‘অহ্মপুৱ’ কৌবসু য়াৱে। থবক খৌৱম অমা পাঙথোকপদা খুৎপু অমগা খুৎপু অমগা য়েংনবা, য়ানদবা কয়া লৈত্ৰে। ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰগী ৰাফম অসি লৈখিসনু। অহানবদা অনীথোকপী, অহ্মথোকপীগী খুফম খৰা ৰাহৌদোক ঙইনা লৌখংচগে।

‘মৈতে’ হায়বনা চুম্বী; নঙে-নঙে ‘মীতৈ’ হায়বনা চুম্বী, অসুম হায়দুনা হৌজিকসু লৈখায় তাদ্ৰি। ‘মণিপুৰী মৈতে’, ‘মৈতে হিন্দু’ ‘কংলৈ মীতৈ’ ‘কছাৱ মীতৈ’ অসুম হায়নসু তোঙান-তোঙানবদৌনা তৌৱি। লাইনীং লম্বীসু অনী/অহ্ম শুৱি। লাইবক্তা ‘নমসা’ নম্বসু লৈহিংলৈমু মচু নম্বা কাঙৰু অমা, লাইবক্তা চন্দন মচুগী ‘নমসা’ কাংগেই নম্বা কাঙৰু অমা, নাতেন্দগী লাইবক য়ৌনা চন্দন মশাং থিনবা কাঙৰু অমা, মখল-থথল কয়া খেংনৱি। ‘মৈতে’, ‘মীতৈ’ নংত্ৰগা মণিপুৰী’ হায়নীবদা মীওই কাঙলুপ অমনা ‘কংলৈচা’ নংত্ৰগা ‘কংলৈয়ান’ হায়দুনা শীজিবসবু খেংনৱে।

অসুম্বা, লৈমীশিংগী মৱক্তা মাদ্দবা ৰাখল্লোন অমদি মিৎয়েংলোন খেৱৰগী মতুং ইয়া লৈবাকী ঙইবা খৌৱম পাঙথোকপদসু ‘অনীথোকপী’, ‘অহ্মথোকপী’ কয়া কয়া থোৱৰক্ৰি। মীয়ামগী ঙইবা দিমাদ্ অমা তানবগীসু লূপ অনী, অহ্ম হেজা চিখায়নৱকই। অদুনা দিমাদ্ কয়া ফংদনা লূপ কয়া কাৱথিবসু খোক্তবা নেভে। ‘মেখচা দেশ’ নংত্ৰগা ‘শিবনগৱ’ হায়নসু কৌৱম্বা ‘পোইৱৈ মৈতে সনা লৈবাক’ অসিগী কুমহৈ নুংঙাইত্ৰপোৎনি।

পৌৱপ্ৰা, খুফম খৱদংগা লৌখংচখিগে।

‘মৈতে চৈৱাওবা’, ‘মীতৈ চৈৱাওবা’ অনী থোকই। লৈঙাক লৌশিঙগী মখাদা চুৰা স্কুল, ওফিস পুন্মক ছুটি অনীৱক থাই। ছুটি অমমতঙৎ ফংনবনা লুমলৌইদ্ৰা? ছুটি অনী অসিদসু নন্তুনা কোংবা লৌশিং খোৎপা, শজিব লেখন ফুৰাব-খৌৱম অনী অসিসু অনী খোক্তা তোঙান-তোঙানবা নুমিৎতা পাঙথোকনৈ। মদুগী মৱমসু লৈ – সনা কোনুংদা ‘পণ্ডিট লৌশিঙ’ হায়বা অমগা সনা কোনুং ‘উত্ৰা শঙলেন’ হায়বা অমগা ওখোৱিটি অনী লৈ। অদুগা চহীগী চৈথাবসু অনী অনী লৈৱক্ৰে। নৌনা পোকপা অঙাংশিংগী ‘জন্ম কৃষ্টি’ নংত্ৰগা ‘মপোক মৰি’ ইনবা লাল্লি নংত্ৰগা অখঙ অহৈসু মখল অনী অনী থোৱক্ৰে। লাইনীং পণ্ডি তোঙান-তোঙানবৰ্গী মতুং ইয়া কৃষ্টি ইবদা হাপুৰা য়ানবা চৈথাবগী মৰিমসু কুম-কুম অদুগী তোঙান-তোঙানা হাপুৱে। মীওই খৱনা হায়ৱকই – ‘মৈত্ৰবাক্তা চৈৱাওবা অনী থোকথিবদগী ঐখোয়দি চৈৱাওজ্ৰে...।’ মীওইশিং অদু মৰিম খথাদি পঞ্জৱৰোই।

চৈৱাওবা অনী শুবদসু নন্তুনা অটৈসু কয়া লৈৱি। এপ্ৰিল ২৩গী খোংজোম ক্ৰে, এপ্ৰিল ২৫গী খোংজোম ক্ৰে অনী খোক্তা পাঙথোকই। ছুটিদি অনীমক থাদ্ৰি, খৰা লৈৱগদি থাৱৰকপা য়াই। ‘পুয়া মৈ থাখিবগী নীংশিং নুমিৎ’ মৈত্ৰা খাদসু পাঙথোকই, ৰাকচিং খাদসু পাঙথোকই। তোঙান তোঙানবা লুপশিংনা ফোঙথিবা ফাইন্দিংশিং- কনানা লানবা, কনানা চুম্বা হৌজিক ফাওবা লৈখায় তাদ্ৰি। চৈৱকসিদা ‘মেৱা হাওজোংবা’ হায়বা নঙে ‘মেৱা হৌচোংবা’ হায়গৱৰনি হায়দুনসু অদুম চম্বাৱি। ‘সলাই ফি’ গী দিজাইনসু মখল মৰি/মঙা থোৱক্ৰে। ঐগীসিনা চুম্বী, মাগীদো লাল্লি হায়দুনা পোৎশিং তামৱি। ইমোইনুসু ঙ্গিৱালি, লম্বমিসু পূজা কৎলি। সৱস্কতি পূজাদি তোক্ত্ৰে। ‘হুৱেং নাৱেং সুম্বী’ হায়বগুম তৌবী লাইৱেন্ধী অমগা সৱস্কতিগা মগ্নৈ হায়দুনা লাইয়েক অমা পাউচে অমদা খেংনত্ৰে। কাঙৰু অমনা সৱস্কতিগী মছংতা ‘শিললৈমা’ কৌবী লাইৱেন্ধী অমদি ইয়া হায়দুনা মদুগী লাইয়েকসু ফোক্তলৈ। চয়েংথনবা মৱক অসিগা লাইৱেন্ধী অনীদো লাঙত্ৰে। অঙাং লাইৱিক তম্বা হৌবগী লাইখুৱম্বা, ওজা বাৱিৰা তোকত্ৰে। ‘গোদেস ওফ লাৰ্নিং’ খুৱল্লগা এ বি সী হায়না তল্পৱে, মমালোন, মপালোন কনাসু খৌওইনত্ৰে।

অনীথোকপী অহ্মথোকপী ময়ামগী মৱক অসিদা মিংনাইৱৰবা, শ্ৰু ৱইৱৰা মীওই কয়াগী মপোক নুমিৎ পালন তৌবদসু অনীথোকপী অহ্মথোকপী কয়া খেংনৱক্ৰে। অখঙ-অহৈ কয়ানা মাগী মাগী ফাইচি

Wednesday, April 24, 2019, Imphal

ইন্দিয়ন প্ৰেমিয়ৰ লীগতা মীৎয়েং অমা

লীগ অসি টিম চ’না শৰুক যাদুনা কুমজা ২০০৮দগী চহীগী ঙইনা চখৱৰকপা অসিদা মুম্বাই ইন্দিয়া অমসুং চ্ৰোমাই সুপৱ কিংনা অহ্ম অহ্লুম থৌইনদুনা লীগ অসিগী ঝাইদনী হেন্না মায় পাকপা টিমশিং ঙইৱি। কোলকটা নাইট ৱাইদৱসনা অনীৱক, দেকান চাৰ্জৰ, ৰাজস্থান ৱোয়েল অমসুং সনৱাইজৰস হায়ৱৰবাদনা অমুক অমুকসু থৌইবা ঙুমত্ৰে। হৌখিবা চহী ২০১৮দা চ্ৰোমাই সুপৱ কিংসনা সনৱাইজৰস হায়ৱৰবাদপু ফাইনেলদা ৱন ১৮১ লৌৱগা ৱিকেট অনী তুথি অমদি সনৱাইজৰস হায়ৱৰবাদনা ৱিকেট তৰুক তুৰগা লেয়নান ৱন ১৭৮ লৌখিবা চ্ৰোমাই সুপৱ কিংসনা আই পি এল টাইটল অহ্লুমকশুৰা ঙইনা ফংবা ঙুমমি।

টিমশিং অসিগী তোঙন তোঙানবা মপুশিংদি মখোয়বু স্পোন্সৱ তৌবা য়াৰা য়াল্লবা শেনফমশিং পুথোকপা, শায়বদা থৰায় য়াওবা, মীংচৎসু তানবা পৈশাসু পান্সা ইনাকখনবশিংনি। খুদম ঙইনা মুখেস অস্থানিনা মুম্বাই ইন্দিয়াল টিমগী মপুনি, সৰুখ খান, জুই চাওলা অমসুং জোয় মহেতানা কোলকটা নাইট ৱাইদৱসকী মপুনি।

লীগ অসিদা শৰুক য়াৱম্বা টিম মঙাদি মখোয় মখোয়গী ওগনাইজেসনশিংগী মপাঙ্গল কঞ্জবা, শেল থুমগী ফীভম ফভুবা, টিমগী ষ্টম্দ্ৰ হস্থৱকপনচিংবা হীৱম কয়াদগী লীগ অসি মখা তানা শৰুক য়াৰা ঙুমথিদে। মখোয়গী মৱক্তা শিংখানবা য়াবদি ‘দেকান চাৰ্জৰ’ নি। টিম অসিনা কুমজা ২০০৯গী অনীশুৰবা এদিসন্দা লীগ অসিগী চেম্পিয়ন ঙইথি। মথংগী চহীশিংদা মথংশিংনা ৪শুৰবা, ৭শুৰা অমসুং ৮শুৰবা পোজিসন্দা লৈখিবগা লেয়নানা টিম অসি কুমজা ২০১৩দগী মুৎখি। মতৌ অসুম্বা পুনে ৱাৱিয়ৱ, কোচি টম্বৱস, ৱাইজিং পুনে সুপৱজেইন্ট, গুজৱাট লায়নসু অৰাংপা কয়ামৰুম লৈবদগী ইন্দিয়ন প্ৰেমিয়ৱ লীগ

অনীথোকপী অহ্মথোকপী ময়ামগী মৱক্তা...

ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰগী মপোক নুমিৎ অহ্মমখক পালন তৌনত্ৰে

দংনা চুম্বী হায়দুনা মপোক নুমিৎ অহ্ম/মৰি শুৱৰকপা মীওই কয়া চোঙথোৱক্ৰে। অকাউবগী ইৱোলনুংদা লৈত্ৰবা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰগী ৱাদি থম্বু থমথিসি। চহী ১০০ খৱদৎ হেল্লিবা ডা. লমাবম কমল (কবি অমসুং নোভেলিষ্ট) গী মপোক নুমিৎসু অহ্ম থোক্তা খেংনৱে। শমপৎনা খৱদৎ লৌখংচগে।

১) খৃষ্ট কুম ১৮৯৯গী মাৰ্চ ৭তা লমাবম কমল পোকই হায়দুনা মপোক নুমিৎ পাঙথোক্ৰখি। মতম খৰা লৈৱগা খৃষ্ট কুম ১৯০০গী মাৰ্চ ৩, থাংজদা লমাবম কমল পোকই হায়দুনা অমুক য়েংনৱকই। (২) সাহিত্য একাদেমিনা ফোঙবা মনোগ্ৰাম অমদি ৱাইটৱস ফোৱৱ, মণিপুৱনা ফোঙবা ‘হুজু হুঙ মণিপুৰী ৱাইটৱস’ কৌবা বুকলেট অনী ৱাইটৱি কমল পোকপা অসি ৭/৩/১৮৯৯ হায়দুনা লাচনত্ৰে। ইংলিসতা ফোঙবা লাইৱিক অনী অসি মপানগী লমদা শন্দোকশ্বৰনি। শেমদেক্ৰুবা লুৱগনি। ডা. লমাবম কমলদি থাংজদা পোকই, থাংজদা শিখি হায়ৱি। অদুনা খৃষ্ট কুম ১৮৯৯গী মাৰ্চ ৩ অসি নোংমাইজিংনি। অদুনা খৃষ্ট কুম ১৯০০গী মাৰ্চ ৩ অসি থাংজনি। মসিনা চুমগনি হায়দুনা মপোক নুমিৎ অমুক পাঙথোকই। খৃষ্ট কুম ১৮৯৯গী মাৰ্চ ৭ অসিদি থাংজ নভে, লৈবাকপোকপা তাই।

(৩) কনাগীনা লানবা, কনাগীনা চুম্বা হৌজিক ফাওবা লৈখায় তাদ্ৰি। খৃষ্ট কুম ১৯৭১দা শ্ৰী নিংঙোমুম হেমচন্দ্ৰ, জ্যোতিৱত্ন শিৱোমনি ফলবা অমনা ইবা ‘হ্ৰদ্-ৱস মঙাল’ কৌবা লাইৱিক্তা লমাবম কমলদি খৃষ্ট কুম ১৮৯৯গী মাৰ্চ ২৫ থাংজ নুমিৎতা পোকই (ঐত্তোল্দা জন্মকোষ্ঠি ইখিবগী নেট লৈ) হায়দুনা ইৱি। অদুৱ সাহিত্যকৱশিংনা নুমিৎ অসিমদি থিজনবদা চিৎখৈৱে।

হৌজিক্তি ডা. কমলগী মপোক নুমিৎ অসি মাৰ্চ ৩, ৭ অমদি ২৫দা হেজা পাঙথোকপা য়াই। মাগী মাগী ফাইন্দিং লৈৱিবা ঙাজনি। ডা. কমল লৈখিবা অসি খৃষ্ট কুম ১৯৩৪গী ফেব্ৰুৱাৰী ১৭, লমতা থাগী মৱিনি পানবা থাংজ হায়দুনা অমুক খেংনৈ। অতোপ্লা লাইৱিক অমদনা খৃষ্ট কুম ১৯৩৫গী ফেব্ৰুৱাৰী ৬তা ডা. কমল লৈখিদে হায়ৱি। নুমিৎ অসিদি থাংজ নভে, য়ুমশ্ৰকশানি।

ডা. কমলদসু নঙে মপোক নুমিৎ অনী/অহ্ম শুৰবা মিংনাইৱৰবা মীওই কয়াসু লৈৱি। জন নেতা ইৱাবতসু সেপ্টেম্বৱ ২৯দা পোকই, সেপ্টেম্বৱ ৩০দা পোজে হায়নৱি। মাগী জন্ম কৃষ্টি কদায়মনো অমদা লৈৱি হায়দুনা তাৱি। অমুক্তং চংতুনা য়েংলুগে খল্লি। এলাংবম ওজা নিলকান্তগী মপোক নুমিৎ অসি অহানবদা নবেম্বৱ ১দা পাঙথোক্ৰুই। মহাক অমীগী লাপাদা শ্ৰাদ্ধাঞ্জলি কৌবা জন্লেল অমদনা মহাকী মপোক নুমিৎ অসি ওস্তোৱৰ ৪ হায়দুনা ইবা খেংনখি। ময়ুমদা থেৎপা ফোটে অমদনা ওজগী মপোক চহী অমদি নুমিৎ ৯/১০/১৯২৭ ইং হায়না অসুম্বা থাৱম্বী। ওজা নিলকান্ত খৃষ্ট কুম ২০০০, ফেব্ৰুৱাৰী ১১দা লৈখিবনি।

নীংশিংলকপা অমসু লৈৱি। এলাংবম ওজা ৱাজনীকান্ত! মহাক্ৰা পেলন ফংলবা মতুংদা অসুম্বা নোংমা হায়খি- বী এম, ঐহাক হৌজিক্তি থবক্তগী পোখাৱে, ঐগী বাইও দাটগী চহীদো লাইৱিক ফোক্তবদদি কৃষ্টিগী চহী অদা হাঙ্গীৰো? ওজা অসুম্বা হায়ৱগা মাগী অশেংবা চহীদে ইৱগা পীৱম্বী। ওজা ৱাজনীকান্তা খৃষ্ট কুম ১৯৩৪গী ফেব্ৰুৱাৰী ১৭তা পোকই হায়দুনা শেমদোকখি। হাদ্ৰদি মহাক খৃষ্ট কুম ১৯৩৫দা পেক্ৰফ্ৰনি।

অনৌবা চক্কী অনৌবা মীৱোনগী মপোক নুমিৎ অনী/অহ্ম শুৱৰকপগী মৱম অনীখক লৈ – চহী লোংপা অমদি চহী শেমদোকপা মৈত্ৰবাকচাশিংনা লাইৱিক তম্বৱকপদগী মৈত্ৰিক থাৱমদইদা ফোৰ মেনশিবদা চহী হাপ্টনে। চহী নৌথনা পাটৈ। মসিগী কান্নাৰা কয়ামৰুম লৈ। ঝাইনা খঙনৱৰা মৱমশিং অদুদি শন্দোকচৱৰোই। হৌজিক্তি মী খুন্দিমক্কী একাদেমিক এজ’ হায়বা অমগা ‘হোৱোক্লোপিক এজ’ হায়বা অমগা অনী অনী লৈনৱে। কৰি অমুক হায়ৰুগনি, চহী লীৱৰা পাখঙ লৈশাবী কয়াসু ‘জন্ম কৃষ্টি’ নৌনা শেমদোক্ৰগা লুহোংনৱবনি। মেধ ৱাশিৰা পোক্ৰকপা নুপা-নুপী অদুগী নৈশেল চাৰ্ট ওত্ৰোক-ওনশিন তৌৱগা কন্যা ৱাশিদা ওত্ৰোকপা য়াই।

মখক্তা পঞ্জৱিবা ৰাফমশিং অসি তৱাই-তৱাই খনবীগনু। ৰাহৌদোক অসি থমজবগী মৱমদি ঐখোয়গী চহী ১০০ মনুংগী মীৱোদা হিংলম্বা শ্ৰদ্ধাইৱৰবা, মিংনাইৱৰবা মীওই কয়াগী মপোক নুমিৎ ফাওবদা অনী/অহ্ম শুৱৰা অসিদা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ মহাৰাজগী মপোক নুমিৎ (কুমজা, তাৰখ য়াওনা) ১১/১২ লৈৱম্বগী মনুংদেগী মপোক নুমিৎ অহ্মমখক খম্বংলগা পাঙথোকপদা কৰিবু ঙক্ৰিঙাই লৈবগে?

কৰ্ত্তা মহাৰাজগী মপোক নুমিৎ ফৈদোম : মপোকী কৰ্ত্তা (কৃষ্টি মিং ওইৱম্বা য়াই) কৌবা মৈত্ৰবাকী ইনিংথৌ মহাকপু চিংথংখোম্বা, জয় সিংহ, মমৈদা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ মহাৰাজ হায়দুনা খঙনখি। মহাক পোকপগী জন্ম কৃষ্টি লৈতে। চংনবী অমা ঙইনা মহাক্ৰা নোঙ্গ্ৰাবা মতুংদা সুৱম্বু গঙ্গদা খাদৱমগনি। কনানা খঙবা, মাগী জন্ম কৃষ্টি ইৱমদবসু য়াই। মতম অদুদা মখুৱা মতোনশিংনা মৱাম্বা মচিন মচিন অমনি (গৌৱশ্যাম অমসুং ভাগ্যচন্দ্ৰ) বু হাৎকবদগী কোয়তান তাম্বা মতমনি। মমা ইবেশ্বনা পিক্ৰিবা মচা অনীৰু কোয়পু পুনা লোৎপা তাখি। কোনুংদা লৈবা ফংজখিদে। থায়না ‘সাই তৱেং’ কৌবা শুম্বাং লীলা অমা য়েংখি। মদুদা ফজনা উৎত্ৰে। কায়নথংদা, নিংথৌ ওইৱেই হায়দুনা ৱাশকথিবা মতোন ইবুংঙো অনন্ত সাইনা মচিন মনাও অনীৰু কোয়থি থিৱগা নচিন ননাও অনী চহী মঙা/মঙা নিংথৌ ঙইদুনা পানিম্নৌ হায়দুনা নিংথৌ

অসিদা মখা তানা শৰুক য়াৰা ঙুমথিদে। মখোয়গী মনুংদা ৱাইজিং পুনে সুপৱজেইন্ট কুমজা ২০১৭তা অনীশুৰা পোজিসন্দা লৈখি। কোচি টম্বৱ কুমজা ২০১১দা অমুক্তং শৰুক য়াৱল্লগা তোকখি। মহিন্দৱ সিংহ থোনিনা লুচিংবা শেঞ্জাও পায়বা এন শ্ৰীনিবাসম্বা মপু ঙইবা চ্ৰোমাই সুপৱ কিংসনা কুমজা ২০১৮গী আই পি এলগী চেম্পিয়ননি। মৱম অসিনা কুমজা ২০১৯গী হৌজিক চখৱিৰা ১১শুৰা এদিসন অসি লৌইদ্ৰিবা ফাওবদি মহিন্দৱ সিংহ থোনিগী টিম অসিগী মমীংদা অদুমক চেম্পিয়ন ঙইনা লৈখিগনি।

হৌখিবা চহীগী ফাইনেলদা টিম অসিগা হায়ৱৰবাদকী সনৱাইজৰসকা শায়খিবদা সুপৱ কিংসনা ওভৱ ১৮.৩দা ৱিকেট অনী তুৱগা ৱন ১৮১ লৌখিবদা সনৱাইজৰসনা ওভৱ ২০দা ৱন ১৭৮ লৌৱৰা মতুংদা ৱিকেট তৱুক তুথি। কোলকটগী নাইট ৱাইদৱনা অহ্মমশুৰা অমসুং ৰাজস্থান ৱোয়েলসনা মৱিশুৰা তাখি। চেম্পিয়ন ঙইখিবা চ্ৰোমাই সুপৱ কিংস অমসুং মৱিশুৰা তাখিবা ৱজস্থান ৱোয়েল হায়ৱিৰা টিম অসি কুমজা ২০১৬ অমসুং ২০১৭কী অখোয় অহেন তাম্ববদা শৰুক য়াহনথিদে, সস্পেদ তৌদুনা থমখি। অনীশুৰা তাখিবা সনৱাইজৰস হায়ৱৰবাদ লীগ অসি হেক হৌৱকপা কুমজা ২০০৮দগী শৰুক য়াৱকথিবা নভে। কুমজা ২০১৩দা শেমখিৰা টিম অসিনা চহী অদুমক্তদা (২০১৩) শৰুক য়াৰা হৌখিদুনা কুমজা ২০১৬তা ফাইনেলদা ৱোয়েল চেলেঞ্জৱ বেঙ্গলৱৰবু ৱন ৮দা মায়থীবা পীদক মায় পাকখি। অনীশুৰা তাখিবা সনৱাইজৰস হায়ৱৰদা লীগ অসি হেক হৌৱকপদগী শৰুক য়াৱকথিবা টিম নভে। কুমজা ২০১৩দা টিম অসি শেমখিবনি অমসুং শৰুক য়াবসু হৌখিবনি। টিম অসিনা কুমজা ২০১৬তা ৱোয়েল চেলেঞ্জৱ বেঙ্গলোৱবু

শেমখি। মতম কুইনা মীৱোং ঙইদুনা লৈৱৰবা কৰ্ত্তা মচিন মনাওগী ৰাফম হায়বদি মপোক নুমিৎনচিংবা ‘চৈথাৱোল কুম্বাৱ’ দা লাচল্লমদবা ঙইগনি। কৰ্ত্তা মশামক মহাক্কী মপোক নুমিৎ খঙজৱস্মোই। মধ্যায় হিনববা চেনবদ মাগী ‘জন্ম কৃষ্টি’ গুস্তানা মাঙলম্বা য়াই। সুৱম্বনি গঙ্গদা খাদৱমগদবা মান্লক্ৰে। লীলা অদৈ অশেংবা ৱাৱীদা য়ুম্ফল ঙইখিবনি হায়বা অসি ‘চৈথাৱোল কুম্বাৱ’ পাৰুৰগা থাজৱকই। ‘মৱাম্বা মচিন মনাও কোনুংদা চাউৱকই’ হায়বা অসি পুৱাৱীগী চেমায় অমত্তদা খেংনদে।

মৱম অসি লৈবনা অখঙ-অহৈশিংনা মাগী মাগী ‘**মন বুদ্ধি পুৱাণ’** গী মতুংইয়া ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ পোকখি হায়বগী কুমজা, তাৰিখ কয়া মথং-মথং পুথোক্ৰৱকখি।

অহানবদা, কৰ্ত্তাগী নিংথেমচা অমা ঙইৱিৰা ৰাজকুমাৱ সনাহল (বি কম সনা) না খৃষ্ট কুম ১৯৪৭তা ইহান হাম্বা ফোঙথিবা ‘মণিপুৱ ইতিহাস’ চেমায় ৫৯দা ‘ইনিংথৌ অসি মোইৱাংখোমদা, খৃষ্ট কুম ১৭৩৯দা পোকই’ হায়দুনা পল্লি। নুমিৎ থবান য়াওদে। **অনীশুৰবদা**, সৱাংথেম বৱমনিনা লেংথোকপা ‘মৈতে নিংথৌৱোল’ (১৯৭৫) কৌবা লাইৱিক্কী চেমায় ১২৮দা অসুম্বা পল্লি – ‘খৃ: ১৭৪৮ পোইন্সুগী ১৩নি পানবা লৈপাকপোকপা নুমিৎকী অয়ুকপুং ১০ তাৰা মতমদা নুমিৎনা ৱাতোন লোম্বা মতমদা য়াইস্কুল জন্মস্থান্দা ভাগ্যচন্দ্ৰ পোকখি।’

(লানবা চুম্বীগী ৰায়েং থমজৱেই।) ভাগ্যচন্দ্ৰ পোক্ত্ৰিঙৈদা মফম অসি কৰি মৰিৎ কৌৱম্বগে? হিচম য়াইচম পাংকী এলাকানি। মফম অসিদসু মী তাৱম্বা হায়ৰা ৱাহং অমা থোৱকই) **অহ্মশুৰবদা**, শ্ৰীফুৱাইলাংপম ইবোতোন শৰ্ম্মনা ইবা ‘মীতৈ ফিজেং লৈতেং’ কৌবা লাইৱিক্কী চেমায় ৯৯দা অসুম্বা ইৱি – ‘মৈদিংঙ ভাগ্যচন্দ্ৰ মহাৰাজ খৃ: ১৭২৯দা পোকই।’ মসিদা পোকফম, নুমিৎ, থবান য়াওদে। কদায়দগী ফংবনো হায়বদু পল্লমদে। লাইৱিক অসি খৃষ্ট কুম ১৯৯০দা ফোক্তবনি। ২০০০সু অনীশুৰা খুংনম ফোঙখি।

মৰিশুৰবদা, কৰ্ত্তা, নিংথেমশিংগী পুদিন ইথৰিৰা ৰাজকুমাৱ অটৌশম্ৰা, পদ্মশ্ৰী, লোকলাউবুংদা লৈবনা ভাগ্যচন্দ্ৰ মহাৰাজ অসি শকাব্দ ১৬৬২ (খৃষ্ট কুম ১৭৪০) ইঙাগী ২৭নি পানবা (জুন ১১) য়ুমশ্ৰকেশ নুমিৎনি’ হায়দুনা লাচল্লি।

(মসিদা পোকফম অমদি মতম য়াওদে। ইফিসিৱিজ য়েংবা মতমদা নুমিৎ অসি লৈপাকপোকপা হায়দুনা খেংনৈ। মসিগী সোৱস নাঁমৱাকপম পণ্ডিট অটৌবা ঙইৱৰবা ইবোচৌবগী ময়ুমদা লৈবা চৈথাৱোল কুম্বাৰা অমগী লাপাদা ইৱম্বনি হায়ৱি। অৱিৰা ‘শম্ৰাই ফম্বাং’ অমগী লাপাদা ইৱম্বনিসু হায়ৱি।)

অখঙ-অহৈ কয়ানা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ মহাৰাজ পোকপসি খৃষ্ট কুম ১৭২০, খৃষ্ট কুম ১৭৩৪, খৃষ্ট কুম ১৭৩৬, খৃষ্ট কুম ১৭২১, খৃষ্ট কুম ১৭৩৭, খৃষ্ট কুম ১৭৪৯ অণিনচিংবা কয়াসু মাগী মাগী লাইৱিক্তা পোখি। ফংফম অমত্তা পল্লমদে। মপোক নুমিৎ ময়াম অসি মাগী মাগী ‘**মন বুদ্ধি পুৱাণ**’ ইনাই হায়বমক য়াৱে।

শ্ৰী শামূলইলাংপম প্ৰলাহদ শৰ্ম্মনা শ্ৰী ফুৱাইলাংপম ইবোতোন শৰ্ম্মনা পুথোক্ৰম্বা খৃষ্ট কুম ১৭২৯ অসিদা মখা তানা অসুম্বা পুথোৱক্ৰি ‘... শাদোকপম শাইপুগী কুম শক ১৬৫১, খৃ: ১৭২৯ ইং হিয়ঙ্গৈ থাগী ১০নি পানবা লৈপাকপোকপা নুমিৎকী অয়ুকী কোৱৌনা ৱাতোন লোম্বুকপা নিংথৈ পুং ১০ তাৱকপা মতমদা লগ্নেন জন্মস্থান (য়াইস্কুল) দা কৰ্ত্তা তাইং পোকচন্দুনা তাইবঙাপান্দা খোঙাৱকখি।’ (ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ... চেমায় ১৮৮, ২০১৫দা ফোঙৰা)

মখক্তা পঞ্জৱিৰা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰগী মপোক চহী অমদি মপোক নুমিৎকী থবানশিং অসি খৰা খৰা মান্নবসু য়াওই। কনাগীনা চুম্বা, কনাগীনা লানবা হায়বদো নৈমজৱৰোই। মপুংদা থমজনীংলিৰা ৰাফমদি তোঙান তোঙানবা লূপ নংত্ৰগা কাঙৰু খৱনা মপোক নুমিৎ অহ্মমখক্তি পালন তৌত্ৰে হায়ৱনৱি। মথং মনাও নাইনা ৱেজ্ৰিমল্লসি।

অহানবদা, ইহান হানবা ঙইনা ত্ৰিপুৱাদা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰগী মপোক কুমওন পাঙথোকত্ৰে। ‘মৰুপ’ চেফেঙদা ফোঙথিৰা পাউ মচং অদুমক মখাদা উৎচৱি-

‘ভাগ্যচন্দ্ৰগী চহী ২৬৩শুৰা মপোক কুমওন’ – মৰুপ পাউমী ধৰ্মনগৱ। সংস্কৃতিদা অনৌবা য়াওল অমা পুৰকথিবা মণিপুৰগী ইনিংথৌ ভাগ্যচন্দ্ৰগী চহী ২৬৩শুৰা মপোক কুমওন হন্দক চহীসু ধৰ্মনগৱদা পাঙথোকদৌৱি। ইনাং পুদিন যৌগুপু ধৰ্মনগৱ অমসুং ওল ত্ৰিপুৱা থাঙ-তা এসোসিএসন অনীনা খুংশল্পগৱ দেবানপাশা (মনতলা) ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ কমপ্লেক্ততা লৈবা ইনিংথৌ অসিগী মুৰ্ত্তিদা হৈ-লৈ কংতুনা খৌৱম অমদা মপোক কুমওনসি পাঙথোক্ৰনি হায়না ইনাং পুদিনগী খৌবুৱন নৱেস্ত্ৰজিৎ ৰাজকুমাৱনা হায়ৱি। পনবা য়াবদি ত্ৰিপুৱাদা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰগী মপোক নুমিৎসি ধৰ্মনগৱ নন্তুনা কদায়দসু পাঙথোকদৌৱি। সৱাংথেম বড়মনি সাহিত্য ভুযননা ইবা ‘মৈতে নিংথৌৱোল’ কৌবা লাইৱিক্তা পনবা (লমায় ১২৮) মতুংইম্বা খৃ: ১৭৪৯